

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf.,
Lux. Angenfeld & Emmerle Les-
ser, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsebet-körut).
Prețul inseratelor: o serie
armonioasă pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ia. — RECLAME pe pagina
la o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi!
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30. etagiul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruș acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un eșem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 109

Brașov, Sâmbătă 17 (30) Mai

1908.

Omagiile armatei la jubileul Impăratului.

Cam de pe la începutul unei cu-
pente se desfășură în Viena festivită-
țile marelui jubileu împărătesc. Aceste
festivități, cari se țin c'o jumătate de
secol înainte de terminul când se îm-
plinește 60 de ani dela suirea pe tro-
nul Austriei a junelui arhiduce Fran-
cisc Iosif I. (2 Decembrie 1848), și
cari au fost inaugurate de strălucita
vizită a principilor germani conduși
de împăratul Wilhelm II, se vor con-
tinua în capitala și țările austriace
până târziu în vară, apoi în decursul
toamnei și până la data istorică, — vor
avea punctul lor de culminațiune mâne,
Sâmbătă, în 30 Maiu st. n. când Ma-
jestatea Sa va primi, în sala de ce-
remonii a palatului împărătesc din
Viena, omagiile armatei.

Este pe cât de sărbătorească pe-
atât de important momentul când pu-
terea armată a Monarhiei vine să se
închine și să-și aducă omagiile ei bă-
trânului Domnitor, care în timp de
șase decenii, de când stă în fruntea
ei ca suprem beliduce, a arătat cea
mai mare sollicitudine pentru această
ostire, ce a avut să eșueze d-la
1848 încoace multe, bune și rele, cea-
suri de bucurie pentru învingeri ra-
portate sub steagul împărătesc, dar
și ceasuri de durere pentru dezastrele
suferite la 1859 și la 1866.

Nizuința constantă a Suveranului
a fost prosperarea și întărirea insti-
tuțiunii armatei, chemată a fi razi-
mul și scutul dinastiei și a monarhiei
în vremuri grele. Cât de mult împă-
ratul ține cu trup și suflet la armata
lui, se poate conchide și din impre-
jurarea că supușii săi de pe întreg
teritoriul monarhiei nu-l știu și nu
l-au văzut altfel în cei 60 de ani de
domnie, decât purtând uniforma mi-
litară. Dacă ne aducem bine aminte
numai o singură dată s'a vestit, în-
ainte cu mulți ani, că Monarhul nostru
facând o vizită în străinătate a pur-
tat, nu mai știu din ce incident,
costumul civil, pe care de ex. Napo-
leon III. îl folosea aproape mai mult
decât uniforma militară și care cos-
tum și la curtea regală a regelui Sar-
diniei și mai târziu a regelui Italiei
unite, era adesea folosit.

Am atins acest semn exterior al
predilecției împăratului jubilaant pen-
tru a mai constata, că nicăiri la cur-
țile europene nu domnește atâta ri-
goare în spirit militar decât la curtea
din Viena, în afară numai de curtea
prusiană. Ne putem închipui dar cât
de mult se va simți satisfăcut și
înălțat monarhul nostru în ziua de
mâne când va primi omagiile armatei
în frunte cu archiducii și cu toți ge-
neralii de toate armele, a acelei ar-
mate pentru care a arătat în tot
timpul cea mai mare simpatie și în-
grijire și pentru a căreia mulțămire
a stăruit așa de mult și în zilele din
urimă, cu toată influența sa împă-
rătească și regească, ca să se delăture un
conflict între cele două state dualiste,
care putea să arunce o umbră poso-
morâtă asupra serbărilor jubilaare.

Ziua de mâne va fi dedicată nu-
mai Impăratului și armatei sale. La
12 oare din zi archiducii cu toți ge-
neralii și cu deputațiunile acelor re-
gimente, cari serbează pe Suveran ca
proprietar al lor de 60 de ani, în
frunte cu archiducele moștenitor Fran-
cisc Ferdinand, se vor prezenta înain-
tea Impăratului și a supremului lor
beliduce. Moștenitorul tronului va
ține vorbirea omagială, la care va
răspunde monarhul. După aceasta
ceremonie Impăratul va primi depu-
tațiunile tuturor regimentelor și după
aceea va trece cu toți oaspeții invi-
tați la dejunul de gală, ce va avea
loc în „sala cavalerilor și a trabanților“
a redutei dela palat.

În seara aceleiași zile se va da
o reprezentațiune de gală la opera
curții, se vor reprezenta fragmente
din opera „Aida“ și o selecțiune de
baleturi. Impăratul va asista la repre-
sentație, la care vor lua parte gene-
ralii și deputațiunile militare și alte per-
soane militare din garnizoana Vienei.
Reprezentăția e considerată ca parte
a actului de omagiu a puterii arma-
te, deci nu vor fi invitate la ea, în
afară de reprezentanții tuturor grade-
lor militare, așadar și a celor infe-
rioare, nici persoane și funcționari ci-
vili, nici dame.

Aflăm că s'au anunțat nu mai
puțin de 520 de generali, cari vor lua
parte la actul omagial înaintea Impă-
ratului. Nu știm dacă va fi reprezen-
tată la aceasta mare manifestație mi-
litară și armata teritorială a honve-
zilor, dar este greu a admite, că acolo,
unde de sigur va fi de față armata
teritorială a Austriei, să lipsească cu
totul aceea a Ungariei.

Multe năcazuri și dureri au tre-
cut peste fruntea încăruntată a mon-
arhului jubilaant. Serbarea de mâne
însă, care îi va aduce omagiile pute-
rei armate a monarhiei, va fi ca un
balzam alinător pe inima mult cer-
cată a Domnitorului, căci, văzând pe
toți căpitani ostirei întruniți în jurul
său, va avea, dela 1866, pentru prima
oară în viața sa agitată de valurile
sortii, sentimentul neturburat al pu-
terei crescânde, de care dispune azi
dinastia și monarhia habsburgică.

Peste puține zile, la 12 Iunie n.
se va serba tot la Viena, jubileul Îm-
păratului de întregul popor al Austriei,
care va fi înfățișat în grandiosul
conduct festiv, ce se pregătește de
mult și la care va da contingentul
cel mai mare grupul, care va repre-
zenta alegoric naționalitățile din toate
țările austriace. La acest grup vor
lua parte peste douăsprezece mii de
persoane și se vor alătura la el gru-
pul istoric cu patru mii și grupul
sportului cu cinci mii persoane, așa
că numărul participanților la conduct
se va urca peste 20.000, cu 4000 de
cai și 400 de trasuri.

Aceasta grandioasă manifestație
va face ca Majestatea Sa monarhul
să-și îndrepte privirea dela armată la
popoarele de sub domnia sa, dela a
cărora mulțămire și fericire atârna to-
tul: pace, bunăstare și siguranța vii-
torului. Mărețul tablou, ce va, înfățișa

popoarele imperiului, va înălța și mai
mult simțul Domnitorului și, sperăm,
ii va revoca în memorie, că frumoasa
cunună a popoarelor de sub sceptrul
său nu se termină la țarmul râului
Laita, ci se întinde până în Carpați
și că, dacă Impăratul este azi atât de
frumos sărbătorit, e firesc ca și Re-
gele să fie gelos a se vedea încunajat
cu aceeași mulțămire și însufletire de
popoarele din regatul său răsăritean.

Aceasta este urarea cu care în-
soțim noi, cei din colțul opus al mo-
narhiei austro-ungare, înălțătoarele
serbări ce se petrec azi în mijlocul
popoarelor credincioase din Austria,
în jurul Domnitorului lor.

Să agităm! În »Népszava« organul
partidului social-democrat din Ungaria sub
titula de mai sus se provoacă masele pu-
ternice ale poporului pentru a lua o ținută
de apărare față de ministrul Andrássy, care
»promite zi de zi sufragiul universal fără
ca să-l rezolvească conform mandatului, ce
l'au primit dela alegători la alegerile tre-
cute«.

Precum știm, Andrássy pentru aceea
nu prezintă până la toamnă proiectul de
lege asupra sufragiului universal, fiindcă se
teme de agitațiile și conspirațiile, ce s'ar
porni contra proiectului în decursul verii.

Muncitorimea și masele mari ale po-
porului s'au urât de promisiunile cavalești
ale contelui negru și pretind rezolvirea
neștirbită și nefalsificată a sufragiului uni-
versal secret — scrie »Népszava«.

Comerțul exterior al României. Mini-
sterul român de finanțe, direcțiunea sta-
tisticii, a publicat într'un volum statistica
comerțului exterior în cursul anului 1906.
În acest an, cifrele comerțului exterior
sunt superioare tutulor celor cunoscute
până acum în România. Ele ating 913 mi-
lioane lei, din cari peste 422 milioane la
import și peste 491 milioane la export. În-
ainte de 1906, comerțul României a atins
cifra de 646 milioane în 1901; 658 mi-
lioane în 1903; 625 milioane în 1903; 573
milioane în 1904, și 794 milioane în 1905.

După cum se vede, diferența în plus
în favoarea anului 1906 față cu 1905, este
de 119 milioane lei. În ceea ce privește
cantitatea, mișcarea comerțului exterior al
României a fost în 1906 de 4.947.000 tone,
din cari 734, de mii tone la import și
4.212.000 tone la export, cifră de asemenea
care n'a fost atinsă până acum. Ca țări la
destinație a produselor române, Belgia ține
locul de frunte în 1906, cu 152 milioane
lei. Apoi vine Italia cu 91 milioane, Olanda
54 milioane, Anglia 52 milioane, Austria
31 milioane, Franța 28 milioane, Turcia 27
milioane, Germania 23 milioane, alte țări
28 milioane. Principalele țări dela cari vin
mărfuri sunt: Germania dela care se im-
poartă pentru 142 milioane lei, Austro-
Ungaria 119 milioane, Anglia 62 milioane,
Franța 19 milioane, Italia 18 milioane, Tur-
cia 15 milioane, Belgia și Rusia câte 10
milioane, Elveția 7 milioane, Olanda 3 mi-
lioane 400 de mii lei.

Președintele Franței în Anglia. Preșe-
dintele Fallières a primit Mercuri dimi-
neată la »James Palace« corpul diplomatic
și mai pe urmă diferite corporații, cari au
depus în mâinile Președintelui adrese foarte
măgulitoare. Președintele Fallières s'a dus
apoi la Guildhall unde s'a oferit un mare
prânz în onoarea sa. Președintele a fost
primit de către Lordul Primar însoțit de
nevasta lui. Înainte de prânz s'a prezentat
Președintelui o adresă a orașului Londra
relevând sentimentele de amicitie cordială
între Franța și Anglia, cari se întăresc
mereu și sunt cea mai bună și solidă ga-

ranție pentru pacea și progresul lumii. A-
dresa sfârșește salutând pe Președintele
și urează pentru Franța prosperitate și fe-
ricire. Președintele răspunde mulțumind și
zice că urează și el prosperitate frumoasei
capitale a Imperiului britanic.

Agenția Reuter anunță, că ministrul
de externe francez Pichon a avut o lungă
conștiuire cu ministrul de externe englez;
ei au căzut de acord asupra tuturor cestiu-
nilor politice; amândouă cabinetele se gă-
sesc în cea mai deplină armonie.

Deputații români bucovineni despre situația din Bucovina.

În ședința de Mercuri a Reichsrathu-
lui austriac, deputatul social-democrat ro-
mân din Bucovina Grigorovici și-a ținut
discursul său prin care descrie raporturile
din Bucovina.

Oratorul a spus între altele, că se o-
cupă de raporturile din Bucovina pentru că
ele n'au fost încă discutate până acum în
cameră, în sensul adevărat al opoziției.
D-nii din Bucovina, spune Grigorovici, cari
se întitulează opoziționiști, fie ca tactică,
fie din alte motive nu întrebunțază to-
nul corespunzător. În Bucovina raporturile
economice și apăsarea capitalismului sunt
mai îngrozitoare ca în Galizia. Numai ad-
ministrația s'a mai îmbunătățit de când cu
guvernarea lui Hohenlohe. E ceva care în
parte se datorește funcționarilor admini-
strației germane. E o glorie a germanilor,
că administrația s'a îmbunătățit în Bu-
covina.

Acum însă această administrație s'a
înfruntat din nou de când cu venirea so-
cial-cresștinilor, cari au introdus o agitație
neobișnuită. În Bucovina, unde trăiesc în
comun foarte multe popoare, trebuie să
domnească pacea. În ce privește confesiu-
nile, a fost în totdeauna pace și de când
cu Hohenlohe a fost și pacea națională.

Ministrul Gessman judecă însă altfel
lucrul ca și cum un ministru ar putea ad-
mite agitație social-cresștinilor, cari în spe-
cial în Bucovina au introdus politica anti-
semită a progromurilor. Social-democrații
luptă în Bucovina în contra exploatarei
capitalismului. Până acum toate partidele
au fost criticate în mod violent arătându-
se în continuu, că cutare sau cutare na-
țiune sau rasă e vinovată. Social-cresștinii
însă nu-și mențin propriile lor principii.
În ultimul timp s'au văzut persoane cari
altă dată votaseră la alegeri ca conserva-
tori în contra social-democrațiilor și cari
acum au trecut de partea social-cresști-
nilor.

Grigorovici spune, că nu înțelege să
se ia națiunilor din Bucovina ceea ce au,
dar să se dea ocazie celorlalte națiuni să
se poată ridica în luptă la același nivel
cultural. La alegerile din cercul românesc
Rutenii au dat voturile lor germanilor, cari
nu s'au folosit de ele, dar alte națiuni au
suferit pagube.

Tot astfel nu trag nici un folos ger-
manii când în tribunale se întrebunțază
limba germană în procesele în contra Ro-
mânilor și Rutenilor, pentru ce Rutenii și
Românii, cari nu înțeleg această limbă, să
nu se poată apăra.

Social-cresștinii s'au priceput să câștige
simpatia Românilor. La înțelegerea cu Un-
garia social-cresștinii au avut ocazie să
aibă de partea lor pe Români din Tran-
silvania și să dispue deci de cea mai pu-
ternică armă în contra Maghiarilor. Dar
social-cresștinii au aprobat compromisul. A-
ceastă atitudine a lor a deschis ochii Ro-
mânilor.

Social-cresștinii declarau adesea, că
Maghiarii nu vor reuși nici odată să obție
concesii naționale și militare, dar tocmai
acum în era social-cresștină, s'au acordat
asememenea concesii Maghiarilor.

Deputatul Oniciu a vorbit în numele
clubului român în mod violent despre ra-

porturile și corupția din Bucovina, și cu toate acestea clubul român și de partea guvernului. Rutenii din Bucovina sunt într-o cădere mai consecventă ca românii, dar când e vorba de un vot decisiv, lipsesc totdeauna din cameră.

Oratorul declară că va purta de grije ca această politică să fie lămurită.

Continuând, spune, că deputatul rutean Vasilko ar face mai bine să se dedice oze circumscripției sale electorale care e cea mai săracă din Bucovina.

Anumite clase de capitaliști evrei declară într-una, că Vasilko e al lor. S'ar putea deci trage concluzia, că Rutenii sunt ai lor. O parte din aceștia le aparțin într-adevăr, e partea care mai are casa și curte și azi a rămas fără nimic. Evreii din Bucovina nu trăiesc ca o masă homogenă.

Oratorul se plânge apoi de numărul neînsemnat al instituțiilor pentru îngrijirea săracilor și de faptul, că spitalele sunt utilizate în scopuri electorale.

O ședință furtunoasă in camera austriacă.

(Interpelarea deputatului Wittky în sesiunea măcelului din Cernichov. — Răspunsul ministrului de interne.)

La începutul ședinței de Miercuri a Reichsrath-ului vienez, ministrul de interne, baronul Binnert, a răspuns în baza unui raport oficial interpelării asupra cazului sângeros de la Cernichov, unde, precum am anunțat, au fost împușcați mai mulți țărani de către gendarmi.

În seara de 25 Mai, a zis ministrul, a fost prins la baltă ținută în arendă de marele proprietar Koritowsky...

Dep. Brailer: Partea principală e să știm în ce mod a luat-o în arândă.

Dep. Wittky: A jefuit pe țărani, avem dovezi. (Se produce mare sgomot)

Ministrul de interne continuă apoi: „...de către jandarmi un hoț de pește și mama lui. Ambii au fost arestați și aduși la cancelaria comunei.

Dep. Trilowsky: A fost un pește mic.

Dep. Wittky: Țăranii au dreptul să pescuiască în acea baltă.

Dep. Pastor: Propuneți închiderea desbaterilor dar nu întrerupeți pe orator.

Ministrul Binnert declară că are înaintea sa un raport oficial. »Vă recomand deci să ascultați comunicarea faptului și apoi să criticați. (Nouă întreruperi.)

Președintele: De ce interpelați dacă nu voiați să ascultați răspunsul. (Aprobări din partea Polonilor.)

Ministrul Binnert: O mare mulțime de țărani se adunară în fața cancelariei comunei cerând să li se predea pe primul comunei care a vândut balta contelui Koritowsky, și pe pădurarul Kirschner care a denunțat pe cei doi țărani cari au pescuit în baltă. Cererea nefiind satisfăcută, mulțimea luă o atitudine amenințătoare și pietrele începură să curgă asupra cancelariei comunei. S'au tras și trei focuri de revolver.

Dep. Trilowsky: Pădurarul a tras focurile.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Scrisori — către mai mulți.

— Fine. —

Vezi așa ne-am îmbătat cu apă rece, cu »latina gintă e regină«, cu »Românul nu pierce«, cu »prin noi înșine«, zeci de ani de-arândul! Constatările, ce faceți și unii și alții în discuția ce s'a pornit, sunt cea mai tristă dovadă pentru acele devize deșerte, și cel mai batjocuritor îndemn de a le frânge odată gâtul.

Poate când în sfârșit l'am frânt, când am nimicit astfel câteva urâte superstiții (nu prejudicii), când nu vom mai crede că suntem un neam de frunte ei vom fi mulțumiți de-a fi un bun neam de mijloc — poate atunci să auzim mai rar și mai domol plângerile împotriva tinerimei.

Înzadar, a zice mândru că »românul nu pierce«, și apoi a-l arunca pradă — neputinței sale; sau a striga în gura mare că numai »prin noi înșine«, apoi a renunța de-a pretinde cu forța cele ce ni se cuvin — astea nu sunt bune decât a lăsa să ni se zică: »sermană regină«...

Mai pe înțelesul tuturor, și mai la cheste, asta înseamnă, că dacă studenții noștri vor fi siliți încă numai un sfert de veac să și facă studiile la universități străine, va să zică la universități unde as-

Dep. Wittky: Pădurarul contelui Koritowsky.

Ministrul Binnert: Pădurarul s'a ascuns în dosul jandarmilor în contra căroră erau îndreptate pietrele. Cu toate amenințările jandarmilor mulțimea rămase pe loc continuând ploaia de pietre. Jandarmii văzându-și viața în pericol, trei dintr'ansii fuseseră loviți cu pietre, fură siliți să facă uz de arme. În total s'au tras 9 focuri, (Rutenii: salve), prin cari au fost ucise 5 persoane între cari două femei și un copil; 4 persoane au fost grav rănite iar 6 mai ușor. Un consilier de curte a fost imediat trimis la Cernichov.

Dep. Brailer: Ca să ajute morților?

Baroul Binnert continuă spunând că s'a trimis la fața locului o comisie judecătorească. Guvernul deplânge regretabilele incidente, care au costat viața atâtor oameni. Cercetările continuă încă și rezultatul definitiv se va comunica și camerei.

Dep. Gladinski propune amânarea discuțiunei pentru ședința următoare, ceea ce se și primește.

Pelerinaj la Roma.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

Roma, 24 Mai n. 1908.

Zi de zi impresiile se îngrămădesc și admirația crește. Lumea antică a imperiului roman, împărăția cea nouă a creștinismului, stăpânile bisericii universale, ne succed una după alta, și toate cu câte-o legătură specială cu lumea noastră religioasă ori națională — și ne procură momente mari de emoțiune. La acestea se mai adaug unele manifestări de ale vieții noastre în această capitală mondială, — sau manifestările acestei capitale față de bieții de noi, — și ele ne înalță sufletele și ne întăresc nădejdiile...

(Ziua a treia.) După programul zilei de azi am vizitat de dimineață câteva biserici mai de seamă, cum e cea a S. lui apostol Andrei, cea numită »Gesu« a ierusalimilor, foarte prețioasă, apoi am trecut prin piața Navona la Pantheon, monument antic prefăcut în biserică creștină și pantheon. Aci e mormântul lui Rafael și al lui Victor Emanuel. Am trecut apoi înspre Capitoliu și ne-am scoborât în Forul roman. Aci am petrecut mult, vizitând pe rând arcul lui Septimiu Sever, arcul lui Tit, Constantin și — Colosseul. Ruinele măreției străbune ne umplu de uimire, și ne aducem aminte de ideile lui Maior, Șincai și Clain, cari sub astfel de impresii de aici propoveduiau acasă mărirea obârșiei noastre glorioase, pentru că văzând din ce neam sunt născuți, și se născușcă nepoții a se face asemenea și vrednici strămoșilor într-o cumință și omenie.

Pe lângă lumea clasicismului antic, ne-am culundat și în lumea creștinismului începător. Vizitând carcerele mamertine, unde au fost închiși sfinții apostoli, în biserică »San-Pietro în Vincoli« — unde am văzut catenele sfințe, cu cari a fost legat în temniță sf. apostol Petru, apoi ne-am scoborât în jos, la biserică modestă »Sergio e Bacco«, din piața dei serpenti, unde e colegiul rutean, și în a cărei criptă zac osămintele apostolului român Inocențiu M. Clain.

De câțiva ani biserică aceasta s'a

prefăcut pentru ritul grec și slugește de capelă pentru colegiul rutean, care e condus de părinții basiliani ai Galității. Prin restaurare tabla comemorativă pentru pomenirea zeosului nostru episcop Inocențiu era să dispară. Vegherea trează a unor suflete mari a făcut însă ca ea să se păstreze, și azi e așezată chiar înaintea ușii împărătești a iconostasului din biserică gr. catolică.

(La catacombe.) După amiază ni-s'a oferit o surprindere: o excursiune cu automobilul. Două automobile mari, pentru câte 24 persoane, ne era la dispoziție; restul pelerinilor au mers în trăsură și ne-am oprit cu toții la »Auditorium appium«. Acest stabiliment foarte folositor e un Cinemotograf pentru studiul Romei. S'a făcut o prelegere specială pentru noi, și în proiecțiuni bune ni-s'a arătat cum sunt ruinele Romei antice azi, și cum a fost Roma pe vremea gloriei sale. Tablourile acestea comparative, ne-au completat perfect cunoștințele câștigate, prin experiență înainte de amiază mai ales că ni-s'au dat bogate explicații pe cari Dr. Iac. Radu ni-lea tălmăcit românește.

Trecând pe lângă celebra biserică, »Domine quo vadis« — care a popularizat-o pentru toată lumea polonul Sienkiewicz prin romanul său — ne-am dus la catacombele lui Calist.

După Roma imperiilor și după Roma Papilor, am văzut și Roma subterană a primilor creștini, a Sfinților și martirilor.

Un călugăr, bun cunoscător al acestei lumi mistice, plină de comori, ne-a călăuzit, având noi fiecare câte o luminiță aprinsă, și ne-a explicat mai bine de un ceas.

Azi după amiază, conducătorii fruntași ai pelerinilor, ca și altădată au făcut o vizită la ambasada monarhiei austro-ungare pe lângă s. scaun apostolic. Contele Széchen, ambasadorul nostru la Vatican, a primit cu bucurie vizita, s'a interesat de numărul pelerinilor, le-a poftit bună petrecere în Roma, și a reîntors vizita.

(Ziua a patra.) Ziua de azi, Duminică a fost o adevărată serbătoare.

La 8 oare s'a celebrat s. liturghie românească în biserică colegiului de »Propaganda fide«. A celebrat Episcopul Lugojului Dr. Vas. Hossu, asistat de protopopii G. Popovici (Lugoj), Dr. E. Dăianu (Cluj), G. Domide (Bistrița), Ioan Genț (Omare) iar ca diaconi Dr. Daniel Firesa, secretar și Dr. V. Freut protopop Orăștie.

În cursul sfintei liturghii a fost hirotonit într-un preot diaconul Grig. Papp, elev al colegiului, din diecesa Orădii, iar subdiaconul Iuliu Hossu din diec. Lugojului, a fost ordonat diacon, și Ioan Coltor din archidieceasa de Alba-Iulia, într-un diacon. A cântat la sf. liturghie — și trebuie să precizez: a cântat foarte frumos, un cor compus din elevii Propagandei, fii din toate națiunile lumii, cari au exprimat perfect limba noastră. Pe lângă cor a mai cântat cu deosebit efect preotul Aug. Antol din Bihor.

La s. liturghie, care a decurs cu toată solemnitatea și pompa proprie ritului nostru, au asistat toți pelerinii noștri, în frunte cu P. S. Episcop Dr. D. Radu,

apoi Archiepiscopul din Athena, Mgr. De-lenda, mai mulți preoți americani și toți elevii colegiului de »propagandă«.

După s. liturghie Episcopii și toți preoții concelebranți au fost invitați prin amabilul rector al colegiului Mgr. Giovanni Bonzano, fost misionar în China, la dejun. Asemenea la prânzul festiv dat din acest prilej, au fost invitați 16 pelerini Români, în frunte cu cei doi Episcopi, foștii elevi ai Propagandei, cei treicanonici: Dr. Smigelschi, N. Nestor, Dr. Stan, Dr. V. Lucaciu, protopopul Dr. E. Dăianu și G. Pop de Băsești, Francisc Hossu Longin, Dr. Amos Frâncu, Dr. Coriolan Papp, și Dr. D. Kiss.

În cursul prânzului elevii au făcut mișcătoare elogii noului preot, Grigorie Papp celebrându-l cu cântări de cor, iar Episcopul Dr. D. Radu a rostit un cuvânt avântat în limba italiană, care a avut desigur un mare efect asupra tuturor.

După amiază toți pelerinii au asistat cu bilete speciale, la serbarea de canonizare a sfintei Magdalena Sofia Barat, fundatoarea ordinului de călugărițe »Sacramentum« ce s'r s'ar săvârșit în biserică S. Pietro. Papa s'a prezentat purtat pe sede gestatoria, într-o procesiune de un efect mistic religios, neînchipuit de mare.

Roma, 25 Mai n.

(Ziua a cincea.) Azi programul zilei s'a început cu un act de pietate față de acela care cu moartea sa a statorit și întărit vecinicele legături de comunitate a noastră cu Roma: Inocențiu M. Klein.

După o înțelegere prealabilă pelerinii au contribuit a se pune o cunună de flori pe mormântul marelui nostru episcop, care-și doarme somnul în biserică »S. Sergiu și Bach« a colegiului rutean a Galității.

O cunună splendidă de flori naționale — lungă de 2 metri — a fost așezată pe mormânt cu următoarea inscripție scrisă cu litere de aur de o fundă de mătăasă albastră:

Episcopului Inocențiu M. Klein — Pelerinii români. Roma 25 Mai 1908.

Ear după aceea p. Tr. Iacob Radu unul din conducătorii pelerinilor, a slujit un s. parastas, la care cântările le-a provăzuit părintele Aug. Antol, cu vocea sa puternică.

După acest act de pietate specială a tuturor pelerinilor români ne-am continuat programul cercetând grădina Vaticanului, muzeele și biblioteca cea celebră.

După amiază a fost liberă, mulți și-au repetat vizitele pe la locurile celebre; unii au făcut cu episcopii Hossu în frunte, o interesantă excursiune la Grotta ferrata, unde e cea mai celebră mănăstire a călugărilor de ritul grec numiți basiliani.

Mâine se va celebra s. liturghie românească în biserică San Pietro, la altarul principal, numit ad cathedram s. cti Petri. Va celebra S. Sa Ep. Dr. D. Radu asistat de 6 preoți.

Audiența la S. Părinte ni-s'a amănat pe Miercuri la 11 a. m., din pricina, că d'n prilegiul sfintei Magdalena Sofia Barat au venit aici pelerinaje franceze de mii de oameni, care-l ocupă mult pe S. Sa fericitul Părinte.

Romanus.

cultătorii români sunt cu totul lipsiți de conducere, (ce va zice Tăslăuanu?) unde între cei mari și între cei mici nu se cultivă un spirit românesc — neamul nostru, foarte avizat la mijloacele artificiale ale vieții sociale și de stat, este amenințat chiar la temelie lui!! Ne ducem pe bătrâne frate.

Cu cât e mai stufoasă aceasta frază, dragul meu să știi, că atât mai mult adevăr se poate ascunde în ea.

Va să zică așa. Trăim într-un mediu care ne molipsește, și n'avem tăria de a nu ne lăsa orbiți de strălucirile lui de la suprafață, iar celor ce profesază »separatismul« le zicem mărșiniți. Rassa noastră e slabă, n'are putere de rezistență, prin trainice însușiri sufletești. În școalele noastre, nu numai cele superioare, asupra căroră nu dispunem, dar tot așa în școalele medii, de cari tot mai avem câteva, nu se face nimic pentru educația tinerimei. Urmarile — se văd.

Păcatele noastre, dragă frate. Păcatul cel mai mare, că înaintașii noștri au avut un singur gând: a agonisi averi, sau cum se zice de obicei »a creia o clasă mijlocie puternică« și foarte puțin le-a păsat de cultura sufletească a fiilor, de educația care dă o judecată sănătoasă, echilibrată, un bun spirit de a distinge.

Cutez să afirm: generația tânără este așa cum o știe educația bătrână!!

Dacă tinerimea e slabă, de vină sunt bătrânii, părinții lor.

Cugetă puțin: ce viață socială și familiară este pe unde »clasa mijlocie« a noastră a ajuns destul de »puternică«? Cugetă la desbinările și certele în orice orășel unde sunt numai zece familii românești — șapoi răspundem ce crezi, cum s'au îngrijit de noi, de generația tânără, părinții noștri??

O să-mi dai dreptate: familia română pentru creșterea copiilor știe să facă mai nimic. Deoparte fiindcă părinții sunt adesea în inferioritate culturală față de fiii lor — cel puțin după cum este la noi în țeleasă »cultura«. (Aduți aminte de mediul analizat!) Da altă parte fiindcă toată atenția părinților noștri s'a istovit în preocupări materiale. În lipsa educației, ce trebuie să dea întâiași dată familia, ce-a făcut școala? Ei, ce-a făcut? Și-a dat ea seamă, crezi de uriașă menire ce avea pentru noi în deosebi: a substitui educația, pe care familia, tocmai în urma salturilor amintite, adesea n'o putea să dea, fără vina ei!? Nu și-a dat seamă, cum nu și-a dat nimeni seamă la noi de acest important rol al școalei.

»Superioritatea« liceelor noastre se recrutează după cât e de »modest« cineva (în raport cu salariul și lichidatorul salariului) după cum aparține unui ținut sau celuilalt și după câtă protecție a ținut să-i asigure, din fașe, familia. Spiritul mai

înalt, direcția mai generală se dă apoi din al treilea și patrulea etaj...

Dragă P. eu am convingerea de a fi spus adevăruri grele și adânci, în aceste din urmă rânduri. Mi-ar plăcea mult să te fi convertit și pe tine prin ele. Să crezi și tu de-acum înainte că noi de noi, tinerimea, nu vom isbui în nici un chip să ne reformăm. Aceasta grea operă trebuie să o facă părinții noștri, și alții »conducători firești« mai bătrâni, în rândul întâiu profesorii, dascălii noștri!!

Suma summarum:

Împărțirea ta în trei, în băieți de domni, în băieți de țărani și băiați buni poate avea numai o valoare »genetică«. Eu știu destul »Niculă« al lui Traian al Popii, cari își petrec viața în aceeași trândăvie, ca ori care X de Y! Poate ceva mai puțin luxos, și deci mai puțin delicat. E o greșală, să crezi, că elementele bune se aleg exclusiv din cei mai bogați. (În cealaltă, cu împărțire teritorială, adică amestecat cu elementul maghiar, ai toată dreptatea!) Pe cât mă slujesc experiențele, eu la cei mai săraci n'am constatat dispreț față de viața ușuratică, trândavă a celor cu parale, ci — invidie! Fără supărare...

Eu nu pot face împărțirea ta. Eu cunosc numai o mare majoritate de rău crescuți, și o mică-mică minoritate de băiați — conștii! Cei din majoritate se găsesc în

Cronică externă.

Săptămâna trecută *congresul internațional împotriva pornografiei* și-a terminat lucrările în două zile în Paris. Au luat parte peste 150 de inși din lumea întreagă, reprezentanți ai diferitelor societăți. Căți vorbitori au arătat opera de distrugere normală, pe care o săvârșesc, îndeosebi în țările, negustori certați cu morală sau scriitori, cari n'au nimic comun, nici cu frustul, nici cu morală. Astfel stăruindu-se, le pune școala pentru educația tinerilor, toată munca ce-o depun adevărații artiști pentru formarea și înobilarea gustului public, tot ce săvârșeste societatea pentru ridicarea nivelului său intelectual sau moral, totul e nimic sau coborât de literatura perversă și ieftină ce se dă publicului de unii editori sau scriitori.

În ședința din urmă Georges Lecomte, președintele societății oamenilor de literă, pronunță un adevărat rechizitoriu împotriva scriitorilor de literatură pornografică, critici, cari n'au nici o legătură cu arta franceză — și pe cari îi denunță opiniei publice. Concluziunile congresului cuprind emersuri serioase pe lângă guverne de a pune capăt libertății de a se da publicului orice lucrări din arta imprimeriei și unătoare moralității.

Sutele de milioane din India își arată în nou nemulțumirea față de stăpânii lor, englezii. S'au aruncat bombe, s'au mișcat chiar masele, ca să fie apoi liniștite, în aparență, cu armele. Romech Duth, un indian, care a fost însărcinat în patria sa cu alte funcțiuni de către guvernul englez, rată într-un interviu, acordat ziarului „Le Temps”, situația precară și doleanțele indigenilor.

Așa spre pildă în *consiliul legislativ*, fiecarei provincii abia dacă există pe ici pe acolo câte-un reprezentant. Ei cer cel puțin un reprezentant de fiecare consiliu. De asemenea cer măcar câte-un loc în cele trei *consilii executive* ale imperiului, unde indigenii nu sunt de loc reprezentați, de asemenea cer locuri în administrație, poște etc. Guvernul englez e hotărât totuși să dea Indiei câte-va reforme însemnate.

După cât se pare, aristocrația, care persistă prin trecut și bogăție, dar nu prin sugeriile pe cari le cere vremea de azi ca să fie aristocrație, a rămas surprinsă, ba chiar și-a manifestat indignarea pentru *arestarea prințului de Eulenburg*. Auzi tu! Prinț arestat. Dar de când s'a luat acest obicei domn de alte vremuri ca să se aștezeze prinții? Ce fel de civilizație, ce fel de „justiție” mai poate fi aceea, care loveste atât de grosolan în onoarea unui om atât de sus pus prin poziția sa socială și prin numele străbunilor săi, cari nici odată n'au fost trași la răspundere pentru faptele lor — odinioară...

Indignarea aristocrației, nu numai a celei germane, ci și a celei străine, în special a celei italiene, se manifestă prin scrisori adresate lui Harden, scrisori prin cari acesta e amenințat cu moartea chiar, dacă n'ar începe înaintea cu campania lui și mai seamă cu destăinuirile, cari, se vede,

ustrele clasele. Sânt băiați de țărani rău crescuți, băiați de domn rău crescuți, deopotrivă. Nici chiar pe băiați buni ai tăi nu aș putea să-i identific într-o toată cu băiați conștii ai mei!!

Dar despre toate acestea și despre o grămadă de altele voi mai încălci câteva râmpele de scrisori ca și aceasta. Cu deosebire va trebui să ne înțelegem asupra popularului cuvânt „aristocrat”; va trebui să facem deosebirea între „aristocrația intelectuală” și — cealaltă; din vorbă în vorbă desigur vom ajunge la discuția ce se dă în jurul articolului nelămurit „Două culturi”, la psihologia „declasatului”, la problema unității culturale, și la altele o grămadă — căci toate acestea se țin deolaltă, la atâtea și atâtea studii de „psihologie socială”, de meditare asupra noastră, pe care am putea-o numi și „sociologie”. Vezi doar, unde am ajuns și nenorocitul de mine, în multe locuri din această scrisoare.

Apropo. Cunoști tu aforisma mea: „Am avut o generație, care s'a știut enuiazma, apoi una alta, care a știut agoni averi și acum are să vină a treia, care va ști cugeta”? Mi-se pare generația asta e a noastră.

Dar... adevărat nici un „dar”. Când zice „două ore” „dar” numai un bacșiș de 15 ani vrea să sfârșească în adevăr. Pe când tu, în adevăr, trebuie să sfârșesc. O doamnă poate mai mult directorul ziarului, decât tine.

Amândouă mâinile.

Sever.

vor putea compromite pe alți prieteni ai lui Eulenburg, adepți ca și acestia ai *Moltkismului*.

Iustitia în Germania se vede că începe pentru toți și împotriva tuturor și de bună seamă că cu acest prilej nu numai prin condamnarea lui Eulenburg, ci a tuturor tovarășilor săi, va răsbuna morală publică călcată în picioare de acei deprinși puțin cu respectarea ei ca și a celorlalte bunuri comune.

M.

STIRILE ZILEI.

— 16 Mai v.

Sesiunea ordinară a Sf. Sinod al României s'a închis. Decretul regal de închidere a fost citit de d. Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii. Sf. Sinod a luat între altele, următoarele hotărâri: Condițiile de milă sau pantahuze din județe să fie vizate de protoiereu și de prefecții județelor. Sinucigașilor să nu li-se facă altă pompă în viitor decât cu numai un singur preot, având epitrahilul fără felon, să facă o scurtă slujbă fără altă pompă. Deasemenea s'a mai luat hotărârea a se imprima într-o nouă ediție legea constituției Sf. Sinod, precum și alte legi, deciziuni și regulamente, adunate pe viitor într-o singură broșură.

De ale ligei culturale. Membrii ligei culturale din secțiunea București, se vor întruni în adunare generală în localul Ligei din calea Victoriei, Duminică 18 Mai v. c. pentru a alege delegați, cari urmează a lua parte la lucrările congresului anual al Ligei, ce se va ține în ziua de 1 Iunie viitor, în orașul Galați.

Concert în Blaj. Din Blaj ni se scrie: În 4 Iunie se va da aici un concert de către clericii noștri. Punctul de forță al acestui concert va fi, pe cum se aude, balada „Constantin Brancoveanu” compoziția renumită (pentru cor bărbătesc) a iubitelui măestru Iacob Mureșan, care compoziție în literatura noastră muzicală de sigur ocupă un loc de frunte ca o piesă clasică. Va fi executată sub conducerea maestrului însuși, care va susține și acompaniamentul la pian. Astfel aceia, cari doresc să asculte o compoziție muzicală clasică românească, vor avea desigur delectare sufletească plăcută; cu atât mai vădit, căci precum am văzut din programul publicat deja, și celelalte puncte ca: „Doi nitorii români” de A. Popovici; „Altarul Mănăstirii Putna”, de C. Porumbescu (text de V. Alexandri); Morariul, de S. Kiriak etc. toate cuprind o muzică curat românească. Se sperează că concertul anunțat pe sara din 4 Iunie ne va umplea inimile de o plăcere pentru cântarea românească.

Muzicus.

Procesul țiganilor dela Dános. Dăm astăzi unele amănunte privitoare la verdictul curții cu jurați din Budapesta în afacerea omorurilor dela Dános. Jurații au găsit vinovați pentru omor în 4 cazuri pe țiganii Stoica Parno, Stoica Dolar, Stoica Baika, Balog Tula, Lakatos János Kuna, Némel Vrana (Trocár Marcsa), Suranyi Csoroslgya și pe Lakatos Julcsa Luterna. Tot pe aceștia i-a găsit vinovați și pentru furt, iar pe trei dintre ei și pentru siluire. Pe alți opt i-a aflat vinovați pentru furt și ca părtași în furt. Pe mititica Roza Lakatos asemenea o consideră de vinovată pentru găzduire de hoți, dar o scuză cu motivul lipsei de pricepere a faptelor ei. Procurorul a propus, că pe Roza Lakatos până la ajungerea etății de 20 de ani să se dea sub îngrijirea vreunui institut corecționar.

După publicarea verdictului curții cu jurați, toți țiganii au mai dat câte un răspuns, în care au susținut nevinovăția lor. Unora nu le pasă dacă-i vor și spânzura dar ei știu că nu-s vinovați.

Ucise de trăsnet. Din Plocești se anunță, că trăsnetul a omorât Mercuri pe femeia Vasile Butaru în etate de 46 de ani și pe fiica ei Elena, în comuna Urați. Ele se aflau sub un pom în timpul unei ploii torențiale.

Despăgubirea devastărilor. La ministrul român de finanțe se lucrează la verificarea și clasarea cererilor de despăgubiri ale devastărilor în urma războaielor țărănești din primăvara anului trecut. Iată în cifră rotundă suma la care se ridică despăgubirile cerute în fiecare județ, precum urmează: Teleorman 19 milioane 600 mii; Dolj 16 milioane; Mehedinți 16 milioane; Vlașca 15 milioane; Olt 5 milioane; Botoșani 2 mil. 800 mii; Roman 2 mil. 400 mii; R.-Sărat 1 mil. 200 mii; Dorohoi 920 mii; Vaslui 800 mii; Argeș 800 mii; Tecuciu 600 mii; Buzău 400 mii; Vâlcea

380 mii; Iași 276 mii; Covurlui 260 mii; Piatra Neamț 58 mii; Prahova 50 mii. Sumele cerute din celelalte județe n'au fost încă controlate și adunate. În total, despăgubirile cerute sunt de vreo 70 milioane. Comisiunile din județe vor începe să lucreze săptămâna viitoare.

Pressa streină și evreii. „Pester Lloyd” într-un articol intitulat „Persecutarea evreilor din România” spune că guvernul român continuă să persecute pe evrei, mai ales pe cei din Moldova. Acest ziar adăoga că d. Brătianu, ministru de interne a dat ordine sistematice spre ruina populației evreiești. Multe familii din Iași au fost isgonite și altele amenințate a fi ruinate.

NEGROLOG. Cu inima întristată de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că iubitul nostru tată, frate, cumnat și unchiu Ioan Comșa Fulga, după grele suferințe împătășit fiind cu Sfintele Taine și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului astăzi Joi, în 15 Mai a. c., la orele 3 dimineața, în etate de 51 de ani. Rămășițele pământești ale scumpului răposat se vor ridica din casele proprii și se vor conduce spre vecinică odihnă Sâmbătă în 17 Mai a. c., la 3 ore p. m., în cimitirul bisericii gr. ort. din loc. Satulung, în 15 Mai 1908 Maria n. Șeitan, soție, Zenovie Popovici, paroh, Ioan Clinci, ca gineri, George Șeitan cu soția Ana, socrii, Dumitru, Maria m. Boncotă, Efronina m. Bucureni, Stanca m. Popea, frați și surori, Stan Boncotă, Sandu Popea, cumnați, Ioan, Dumitru, Eleonora, Margareta, Stelianu, Ștefan, Cornelia, Maria m. Popovici, Efronina m. Clinci, ca fi și fice. Precum și numeroși nepoți și nepoate.

Fie-i țărâna ușoară și amintirea neuitată!

Canalizarea orașului Brașov.

(Instrucțiune.)

— Urmare. —

§ 3 dispune, că proprietarii sunt obligați în termen de două luni de zile, socotite dela publicările făcute de oraș, să-și prezenteze în forma prescrisă rugărilor de a putea scoate apele din curțile în canalul din stradă, la oficiul edil orașenesc, iar § 9 arată forma și modul în care trebuie făcute planurile, cari se alătură lângă rugare.

Asemenea facem atenți pe proprietari, că dânsii, după ce au isprăvit conducutul, dar înainte de a-l astupa, sunt obligați a face arătare la oficiul inginerilor orașenești (și încă în scris dar fără timbru), pentru ca aceștia să poată revida lucrările făcute.

Ce se atinge de adneccarea closetelor și a ambulatorilor, re resentanța orașenească a decis că acestea în mod obligator trebuie adneccate resp. legate de canalele suterane; această dispozițiune s'a luat, pentru că reprezentanța vede și pricepe, că dacă faci o canalisațiune, care te costă peste un milion de coroane, ar fi numai o lucrare de jumătate, dacă te-ai îngrijii numai de curățenia stradelor și nu și de curățenia caselor și a curților lor, casele și curțile mai cu samă, și din aceea cauză, că necurătenia la ambulatori se produce cu deosebire prin aceea, că gropile ambulatorilor nu-s destul de solide și rezistente și pentru că prin urmare străbate necurătenia print'ânsele, dar necurătenia și mirosurile grele se cumulează prin c-se și curți și prin defectuoasele modalități de golire și curățire ale ambulatorilor.

După dispozițiunile statutului proprietarii sunt obligați a-și lega ambulatoriile de conductul de canalizare și în termen de 5 ani socotiți dela timpul isprăvirii conductului din stradă, prin urmare proprietarii au timp de ajuns de a se informa despre modalitatea cea mai favorabilă și mai etică de a adneca canalizarea curții de conductul de stradă.

Pentru a putea folosi ambulatoriile cu toată comoditatea, e bine ca acelea să fie în apropierea locuinței și și aproape de încăperi încălzite; de pretins se pretinde acest lucru numai dela edificii nouă, dela edificii existente nu se pretinde; aceasta împrejurare a fost rău înțeleasă în public și de aceea s'a răspândit ideea greșită, că toate ambulatoriile vechi trebuie strămutate și refăcute cu sumedenie de bani, cecace nu e adevărat.

De nou la case vechi trebuie făcute ambulatoriile numai acolo, unde ambulatoriile se află fără nici un aparat peste canaluri direct, sau acelea cari n'au groapă de concentrare a fecaliilor și cari — chiar și dacă nu s'ar fi făcut canalizarea, din punct de vedere sanitar și așa ar fi trebuit făcute din nou.

(Va urma).

Varietăți.

De curând a murit în Paris Francois Coppee, marele poet francez, ale cărui opere sunt atât de mult gustate nu numai de Francezi ci de lumea întreagă. Nu e limbă europeană în care să nu se fi tradus ceva din acest scriitor. A murit în vârstă de 66 de ani, trei zile după ce și condusesse la locul de veci pe sora lui iubită Ana, a cărei moarte de bună samă a contribuit la grăbirea sfârșitului pentru scriitor, care și el suferea de câteva luni. S'a născut în 1842 la Paris. În 1884 a fost ales membru al Academiei franceze. S'a inspirat în deosebi din viața celorlalte țări — și cel dintâi volum al său de versuri poartă titlul „Les humbles” (umiliții).

Geniul lui Coppee s'a manifestat însă nu numai în vers ci și în celelalte genuri literare, unde el era în totdeauna acelaș. A scris romane, drame, povestiri etc. Operele lui mai însemnate sunt: Greva fierarilor, Severo Torelli, Pentru Sceptru și Lăutarul din Cremona, (această din urmă piesă în frumoasă traducere în românește de Haralamb Lecca — îmi pare). Apoi „Răsboiul de o sută de ani”, „Doamna de Mantenon” etc.

Coppee a jucat un mare rol în timpul procesului Dreyfus, ca naționalist, iar cu prilejul separațiunii bisericești de stat, s'a pronunțat împotriva și chiar a manifestat pe stradă, pe unde marele poet a fost ridicat cu ceilalți manifestanți și dus la poliție.

Carnegie, marele filantrop și miliardar american, care a sacrificat comori întregi pentru opere de cultură și umanitate, face acum un frumos dar muzeelor din Paris și Berlin. Savații membri ai institutului Carnegie în cercetările lor prin China, au descoperit scheletul unei reptile uriașe din era secundară, *Diplodocus* care are o lungime de 26 metri, a doua după *Atlantosauros* cu 30 metri lungime.

Aceasta eră în adevăr era animalelor mari, cari însă erau în schimb puțin înzestrate cu facultăți intelectuale și sensibilitate, cum se constată cu cea mai sus amintită, reptila *Diplodocus* cu trupul lung de 26 metri și cu capul abia cât al unui cal. Și poate tocmai contrastul acesta prea mare dintre dimensiunile corpului și puterile intelectuale a fost cauza pentru care acest specimen de reptilă și alte specimene de reptile s'au animale din era secundară, n'au putut rămâne în viață.

Acest schelet a fost descoperit încă din 1901, din timpul săpăturilor făcute în rocele dela Wyoming. Scheletul a fost instalat în muzeul Carnegie din Pittsburgh — și după el a dat ordin ca să se reproducă trei tipare la fel, cari urmau să fie dăruite muzeului din Berlin unul, altul muzeului din Paris. Al treilea celui din Londra, dăruit încă din 1905.

Merlin, directorul antichităților din Tunis, scrie că la 7 kilometri depărtare de coasta Cartaginei, s'au găsit în adâncul mării, de curând, niște statuie. Se afirmă, că aceste statui au căzut în apă cu prilejul vre-unui naufragiu, s'au prin lovirea vreunei corăbii de stâncă în vreunul din războaiele pe cari Romanii le-au purtat în Africa.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 29 Mai. Eri dimineața la orele 10 s'a simțit un puternic cutremur de pământ. Numeroase clădiri s'au scufundat. Cutremurul a fost resimțit și în împrejurime. Din Kecs-kemet se anunță că de câteva zile sunt într-una cutremure de pământ.

București, 29 Mai. Pe la orele 4 și jum. p. m. automobilul d-lui ministru I. Brătianu a lovit mortal în pădurea statului Țigănești pe teritoriul comunei Țigănești, județul Ilfov, pe copilul Nicolae Ion Gligore din Țigănești și a rănit cinci persoane ce se aflau în el.

Buenos-aires, 29 Mai. Din cauza ceței o ciocnire s'a produs eri dimineața între un tren de pasageri pe linia San-Martin și un tramvai electric. Sunt 5 morți și 60 răniți, dintre cari 25 în mod grav.

Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Brănișce.

Adunarea generală a Reuniunii „Brassoi olt csaport lecsapalo tár-sulat” convocată pe 30 a lunii curente nu se va ține în sala sfatului ci în localul Reuniunii industriale, Gewerbe verein.

114,2—3

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 29 Maiu 1908

Măsură sau cantitate	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	17	50
"	Grâu mijlociu . . .	17	—
"	Grâu mai slab . . .	16	—
"	Grâu amestecat . . .	18	—
"	Săcară frumoză . . .	14	—
"	Săcară mijlocie . . .	13	—
"	Orz frumos . . .	8	—
"	Orz mijlociu . . .	7	—
"	Ovės frumos . . .	6	40
"	Ovės mijlociu . . .	6	—
"	Cucuruz . . .	9	—
"	Malaiu (meiu) . . .	16	—
"	Mazăre . . .	13	—
"	Linie . . .	26	—
"	Fasole . . .	10	—
"	Sămânță de in . . .	20	—
"	Sămânță de cânepă . . .	15	—
"	Cartofi . . .	2	—
"	Măzărice . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	12
"	Carne de porc . . .	1	20
"	Carne de berbec . . .	—	—
100 kil.	Sân de vită prospăt . . .	40	—
"	Sân de vită topit . . .	62	—

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907 12 Maiu		1908 3 Maiu 9 Maiu	
A c t i v :			
113 804,003	80269003 Reser. metal. aur 91428810	129.396.433	129.282.810
	33595000 „ Trate aur 37854000		
1.558,207	Argint și diverse monede . . .	1 981.285	1.962.408
81 821,446	Portofoliu Român și străin . . .	72.800.926	74.012.036
10 485,600	*Impr. contra efec. publice 7957100		
19.063,780	„ „ „ in cont-curent 17435516	25 030,38	25 392.616
11 999,840	Fonduri publice . . .	11.999.695	11.999.699
15 871,054	Efectele fondului de rezervă . . .	15 550.233	15 550.233
3 259,121	Efect. fond. de amort. imob. și mater. . .	3 230.621	3 230.621
5 875,548	Imobile . . .	5 939.571	5 942.847
640,054	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	689.557	689.712
663,165	Cheltuieli de Administrațiune . . .	627.705	634.468
103 271,167	Depozite libere . . .	103 355.279	103.942.529
13 591,181	Conturi curente . . .	7.042.248	3 625.292
20 399,206	Conturi de valori . . .	24.970.769	25.651.514
40 363,372		404.666.707	401.917.784
P a s i v :			
12 000,000	Capital . . .	12.000.000	12.000.000
22 971,453	Fond de rezervă . . .	24.850.121	24 850.121
3 404,192	Fondul amortis. imob. și material . . .	3.664.814	3 664.810
26 442,550	Bilete de Bancă în circulațiune . . .	57 522.030	256 125.640
1 274,010	Debânzi și beneficii diverse . . .	1.274.467	1.334.684
103 271,167	Depozite de retras . . .	103 355.279	103.942.529
—	Conturi curente . . .	—	—
40 363,372		4 466.707	401.917.784
	Scomptul 5% * Dobânda 5 1/2%		

Convoiul festiv din incidentul jubileului Maiestății sale Împăratului

VIENA, 12 Iunie 1908

Locuri pe Tribune

cu preț de 25—60 Coroane
se mai capătă la

Locul central de vânzare Schenker & Co.,

Wien, I. Schottenring 3 und 18a.

la toate Filiale și la reprezentatii firmei Schenker & Co., precum și la Scheithamer & Schattera, Wien I. Stefansplatz 11.; A. Gerngross, Wien VII Mariahilferstrasse 42—48. Comanțe se execută prompt, trimițându-se bani și Port 60 fl. 1701 5.

Cerința principală a frumseții este Teintul frumos.

Fie-care Damă îl poate avea folosind

MARGIT-CRÈME

a lui FÖLDES.

Margit-Crème este un cosmetic fin, cu miros plăcut, imprimându-se în piele o molăteală ca catifelea, în 10 zile se schimbă pielea perfect și dispar fără urmă pistrițele, petele de fată și orice necurătenie de pe față.

Un avantaj are Crème aceasta, că nu acoperă pielea cu grăsimi, nu o face lucie ca alte creme, din contră dispare lustru pielei ca și pudra, și în urma acesteia se poate folosi și peste zi. Hrănește pielea, câștigând o freschețea ca de copil și molăteală ca catifelea.

Are avantaj important, că nu conține argint viu sau plumb, prin urmare este nevinovată.

Prețul: un borcan mare cor. 2.—, mic C. 1. Margit-Săpun — 70 b. Margit-Pudră C. 120 b Margit-Pasta de dinți C. 1. Apa de obraz C. 1.

Producător: Clemens v. Földes
farmacist în ARAD.

Comandă de 6 Cor se trimite franco.

Se capătă la farmaciile: Jul. Hornung, Emil Jekelius, Fr. Kelemen, V. Klein, Rud. Kugler, Eugen Neustädter, H. Obert, V. Roth, Franc. Stenner, Teusch & Tartler drog în Brașov, și la firma Kernel Demeter în Orăștie. B.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Nou metod de vindecare.
Atestate dela medici renumiți.
Nevătămător, fără medicină

Se recomandă călduros celor ce

SUFER DE NERVI

broșura Roman Weissmann, ediția 22 a: Despre boale de nervi, apoplexie, cum se pot încunjura și vindeca.

Se pot căpăta gratis dela

A. E. KATKIČ, farmacie în Agram.

(123,2—3.)

BĂILE DE SĂNĂTATE BUZIAȘ

Stațiune de cale ferată poște și telegraf.

Dela gara de vest din Pesta Vagon accelerat direct. Sesonul dela 15 Maiu—15 Sept.

Băi speciale pentru boale de inimă,

pentru boale femești, suferințe de bătăie și rinichi, piatră în bătăie, catar de înest ne și stomac, contra limfateismului, gâlbănărei, anemiei, scrofule, contra stăbiciunii generale și contra de boale cronice la femei. Isoare radioactive cu acid carbonic, sare și fer.

Prospect trimite la dorință: Direcțiunea băilor.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
AL BĂILOR MUSCHONG BUZIAȘ,

liferează prompt ori-ce cantitate de acid carbonic curat, natural. Nu face parte din cartel.

Să nu se confunde cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

— Serviciu prompt și conștientios. —

Adresa telegrafică: MUSCHONG BUZIAȘ-FÜRDŐ.

Interurban telefon: Nr. 18.

Interurban telefon: Nr. 18.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de literă din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putea executa ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
în acri argint și color.

CARTI DE ȘTIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICĂ

STATUTE.

POI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
în orice formă.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTA
în orice formă și în color.

în orice formă.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de servicii.

BILANTURI.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori,
Couvercle, în totă mărimă.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Gazeta Transilvaniei în numărul 10 illeri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tatungeria de pe parcul Rudolf, și la Eremias Nepoții.